

DROGURILE. O ÎNTÂLNIRE DE NEDORIT

**COMPARTIMENTUL PREVENIREA ȘI COMBATEREA CRIMINALITĂȚII
COMPARTIMENTUL INFORMARE ȘI RELAȚII PUBLICE**

**INSPECTORATUL DE JANDARMI JUDEȚEAN CONSTANȚA
-ianuarie 2011-**

CUPRINS

1. Despre acest studiu	3
2. Introducere	4
3. Evitați întâlnirea cu drogurile. Cum se implică elevii constănțeni	6
4. Concluzii	10

DESPRE ACEST STUDIU

Cercetarea de față nu își propune să prezinte date spectaculoase. Cifrele existente au fost culese după un an calendaristic, în cel de-al treilea ciclu de experiență, realizat de specialiști ai Inspectoratului de Jandarmi Județean Constanța, Compartimentul de Prevenire și Combatere a Criminalității.

Prevenirea criminalității constituie unul din attributele esențiale ale Jandarmeriei Române¹. Principiile fundamentale care stau la baza desfășurării activităților de prevenție sunt legalitatea, respectarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, parteneriatul social, echidistanța în relațiile partenieriale, principiul transparenței și apropierii de comunitate.

Folosind metoda observației participative, de lungă durată, autorii studiului au avut în față o adevărată provocare: elevii, fie că provin din mediul gimnazial, fie din cel liceal, preferă să comunice într-o manieră care să le asigure un plus de confidențialitate: comparat cu serviciul de mesagerie instant, răspunsul pe bază de anonimat la chestionarele de cercetare sociologică poate releva informații surprinzătoare, ne ajută să ne calibrăm mesajele pe relația bi-direcțională și generează înțelegerea reciprocă atunci când comunicăm cu grupul-țintă.

Prin urmare, demersul Inspectoratului de Jandarmi Județean Constanța, primul al unei structuri de ordine publică din județul Constanța dat publicității, vine în deplin acord cu Strategia Națională Antidrog în ceea ce privește conștientizarea și implicarea întregii populații, în special a copiilor și tinerilor, în programe de prevenire a consumului de droguri, universale, selective și indicate, în scopul întăririi influenței factorilor de protecție și al reducerii influențelor factorilor de risc². Nu în ultimul rând, am dorit să ne apropiem de perspectiva membrilor grupului-țintă, pentru a le putea calibra valabilitatea deciziilor și nu pentru a-i dizolva în critici sau constatări sentențioase.

Cea de-a doua parte a studiului prezintă opțiunile respondenților în ceea ce privește implicarea în prevenirea consumului de substanțe interzise, în contextul din ce în ce mai accentuat al urmărilor -uneori tragice- reflectate de mass-media. Tot mai multele cazuri mediatizate în ultima parte a anului 2010 au un impact emoțional, în rândul publicului țintă, dar sensibilizează și cheamă la acțiune atât decidenții din zona instituțiilor de stat cu atribuții în domeniu, cât și societatea civilă.

¹ Legea nr. 550 din 29 noiembrie 2004 privind organizarea și funcționarea Jandarmeriei Române, Cap. I, art. 1(1).

² Agenția Națională Antidrog, *Strategia națională antidrog 2005-2012*, <http://www.ana.gov.ro/rom/strategia1.htm>, ultima vizualizare: 03.01.2011.

INTRODUCERE

Pe durata întregului an, specialiștii Compartimentului Prevenirea și Combaterea Criminalității au participat la peste 90 de întâlniri cu elevi ai instituțiilor de învățământ din localitățile Mangalia, Cernavodă, Hârșova, Techirghiol, Cumpăna, Ovidiu, Poarta Albă, precum și Constanța.

Programul desfășurat de Inspectoratul de Jandarmi Județean Constanța a avut ca grup-țintă îndeosebi adolescenții din grupa de vârstă 15-18 ani, fiind acordată o atenție egală și elevilor din grupa de vârstă 12-13 ani. Au fost avute în vedere următoarele obiective:

- **dezvoltarea** unor atitudini și practici la nivelul întregii populații aflate într-o formă de învățământ, prin intermediul programelor școlare și de petrecere a timpului liber, în scopul adoptării unui stil de viață sănătos, fără tutun, alcool și droguri;
- **creșterea** influenței factorilor de protecție la vârste mici pentru evitarea debutului consumului de alcool, tutun și droguri;
- **sensibilizarea și educarea** populației școlare în scopul evitării consumului experimental/recreațional de droguri și trecerii de la acesta la cel regulat³.

Principalul scop avut în vedere a constat în evaluarea calității prelegerilor susținute sub tema generică „Evitați întâlnirea cu drogurile!”. Am urmărit impactul prezentărilor făcute pe durata anului 2010, pentru a putea defini un algoritm care să evidențieze, prin metode de cercetare științifică, problemele identificate. Prin măsurarea opiniilor unor grupuri variate și probarea atitudinilor de bază, ne-am propus, la rândul nostru, să obținem o „notă de trecere” în „examenul” pe care l-am susținut în fața elevilor. Răspunsurile formulate de aceștia și prezentate în corpul studiului merită a fi cunoscute și arată gradul de implicare a adolescenților constănțeni, demn de toată lauda, în ceea ce privește un fenomen pe care cu greu îl putem stăvili prin încercări singulare.

În acord cu strategia națională din domeniu, am avut în vedere la realizarea studiului pericolul pe care îl prezintă pentru sănătatea publică consumul anumitor plante și substanțe, din cauza intoxicărilor pe care le produc și riscului de abuz, luând în considerare numărul mare de persoane care se prezintă la spital în urma consumului unor asemenea plante și substanțe. Am ținut cont și de numărul mare al magazinelor prin intermediul cărora se comercializează aceste plante și substanțe prin ocolirea normelor aplicabile în materie.

³ Agenția Națională Antidrog, *Strategia națională antidrog 2005-2012*, <http://www.ana.gov.ro/rom/strategia1.htm>, ultima vizualizare: 10.01.2011.

Considerăm că trebuie să ținem cont și de faptul că orice întârziere determinată de parcurgerea procedurii legislative obișnuite ar putea afecta sănătatea sau viața unui mare număr de persoane, în special tineri, iar toate aceste elemente vizează interesul general public și constituie o situație de urgență și extraordinară a cărei reglementare nu poate fi amânată⁴. Elevilor li s-au prezentat, în cadrul unor întâlniri, anterior completării chestionarelor, următorii termeni prevăzuți în legislația din domeniu:

- droguri - plantele și substanțele stupefiante ori psihotrope sau amestecurile care conțin asemenea plante și substanțe[...];
- droguri de mare risc [...];
- droguri de risc [...];
- precursori - substanțele utilizate frecvent în fabricarea drogurilor[...];
- inhalanți chimici toxici [...];
- consum ilicit de droguri - consumul de droguri aflate sub control național, fără prescripție medicală;
- toxicoman - persoana care se afla în stare de dependență fizică și/sau psihică cauzată de consumul de droguri, constatată de una dintre unitățile sanitare stabilite în acest sens de Ministerul Sănătății⁵;
- consumator - persoana care își administrează sau permite să i se administreze droguri, în mod ilicit, prin înghițire, fumat, injectare, prizare, inhalare sau alte căi prin care drogul poate ajunge în organism ⁶;
- consumator dependent - consumatorul care, ca urmare a administrării drogului în mod repetat și sub necesitate ori nevoie, prezintă consecințe fizice și psihice conform criteriilor medicale și sociale⁷;

Intensitatea violenței actuale, consumul de droguri, ca preocupare exclusivă pentru căutarea plăcerii artificiale, bolile sociale etc., cu expansiuni semantice fie vagi, fie abuzive, reflectă pe de-a-ntregul modalitățile de degradare a relațiilor dintre oameni.

Drogurile sunt considerate, în toate statisticile, inamicii omenirii, alături de traficul de persoane, terorism, traficul de armament și criminalitatea informatică. Motivația, în acest fenomen, conform numeroaselor expertize, este dată de actualul mod de viață artificial și impersonal, supraevaluarea eu-lui prin drog și dificultățile de adaptare.

⁴ OUG 6/2010 pentru modificarea și completarea Legii nr. 143/2000 privind prevenirea și combaterea traficului și consumului ilicit de droguri și pentru completarea Legii nr. 339/2005 privind regimul juridic al plantelor, substanțelor și preparatelor stupefiante și psihotrope.

⁵ Legea nr. 143/2000 privind combaterea traficului și consumului ilicit de droguri, Cap I, Art I, lit. b-h.

⁶ Legea nr. 522/2004 pentru modificarea și completarea Legii nr. 143/2000, art I.2, lit. h.

⁷ Idem, art I.3, lit. h¹).

EVITAȚI ÎNTÂLNIREA CU DROGURILE. CUM SE IMPLICĂ ELEVII CONSTĂNȚENI

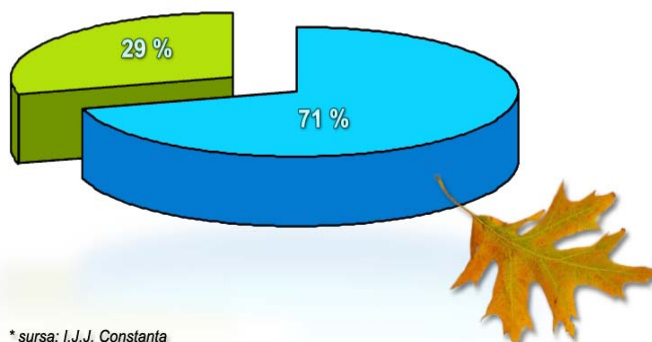
În perioada ianuarie-iunie și octombrie-decembrie 2010, prin metoda chestionarului, au fost incluși în studiu 996 de subiecți, dintr-un total de 4.000. Marja de eroare a rezultatelor este de $\pm 3\%$. Grupul testat a fost eșantionat în cercetarea sistematică pe subcategorii reprezentative (1/1) legate de sex, vârstă (11-13, respectiv 15-18 ani) și apartenență la diferite unități de învățământ, din comunități rurale și urbane de minimum 5.000 de locuitori, în care membrii dau dovadă de coeziune socială. Dintr-un total de opt itemi, studiul prezentat publicului cuprinde răspunsurile formulate la patru întrebări:

1. Ați fi dispus(ă) să acordați sprijin unei persoane care utilizează droguri?
2. Utilizatorii căror substanțe (licite/ilicite) vă deranjează când vă gândiți la persoane care consumă droguri?
3. Doriți să vă implicați pentru a determina oprirea consumului de droguri?
4. Cum caracterizați demersul Jandarmeriei de prevenire și combatere a consumului de droguri?

Subiecții au răspuns după prezentarea susținută de specialistul Inspectoratului de Jandarmi Județean Constanța, care fixează informațiile printr-un joc de rol: prin clasă circulă o pereche de cătușe (pentru a fi studiate ca instrument din dotarea jandarmilor) și, inevitabil, unul dintre elevi le fixează pe mâini. Din acel moment, lectorul întreabă ceilalți elevi dacă doresc să își ajute colegul pentru a scăpa de noua „problemă“.

Răspunsurile de neimplicare în jocul de rol sunt explicate prin prisma faptului că, în situații critice, doar cele mai bune prietenii își arată trăinicia⁸. Elevul primește apoi o legătură cu mai multe tipuri de chei și, pus pentru prima dată în fața unei astfel de situații, nu știe care dintre ele se potrivește cătușelor. „Cheia“ arată că, în fața unui traficant sau intermediar din

Ați fi dispus(ă) să acordați sprijin unei persoane care utilizează droguri ?

* sursa: I.J.J. Constanța

fig. 1: acordarea de sprijin unei persoane care utilizează droguri și se confruntă cu efectele nefaste ale utilizării.

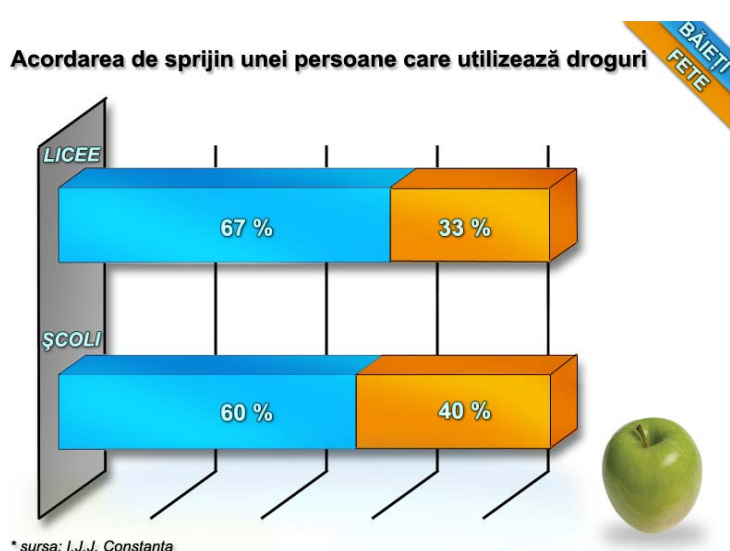
⁸ V. fig. 1 (N.A.).

lumea reală, toate cărțile sunt pe masă, dar regulile jocului se schimbă. Victima rămâne dependentă de traficant și cu greu mai poate scăpa.

1) La prima întrebare, 71% dintre elevii chestionați se arată dispuși să acorde sprijinul necesar persoanelor care utilizează droguri și care se confruntă cu efecte nefaste, ce le pun sănătatea și viața în pericol.

În ceea ce privește explicația lipsei sprijinului acordat, trei elevi din 10 își justifică răspunsul prin afirmații de genul: nu sunt pregătit(ă); nu știu ce gândește și cum ar reacționa celălalt; a început să le placă; m-ar forța și pe mine; nu vreau să fiu ca acel om etc.

Respondenții au diferite grade de implicare ⁹, în funcție de vârstă și sex. Subiecții de sex masculin capătă inițiativă în plus, odată cu intrarea în adolescență.

Ținând cont de nuanțarea răspunsurilor negative, studiul arată că fetele sunt mai puțin decise să acorde sprijin unei persoane care consumă droguri și care se confruntă cu efectele nefaste ale utilizării, iar proporția tinerelor care ar fi dispuse să acorde sprijin scade, pe

fig. 2: acordarea de sprijin unei persoane care utilizează droguri și se confruntă cu efectele nefaste ale utilizării, diferențiat pe sexe și grupe de vârstă, 12-13 ani vs. 15-18 ani.

măsura înaintării în vârstă. Se cuvine însă a adăuga o mențiune: de cele mai multe ori, în cadrul prelegerilor, elevii întrebați în mod deschis și încurajați să formuleze opinii personale lasă impresia că nu vor lua atitudine sau nu se vor implica, nici în ceea ce privește prevenirea consumului de droguri, nici în ceea ce privește combaterea violenței.

Răspunsurile verbale aparțin, firesc, doar celor care iau cuvântul și se înscriu, în linii mari, într-o tendință de blazare, resemnare. Aparenta aprobare tacită a restului grupului de elevi lasă impresia că toți ceilalți ar proceda în mod similar, opinie infirmată de rezultatele studiului.

⁹ V. fig. 2 (N.A.).

2) Față de tipurile de droguri (licite/ilicite), respondenții se arată deranjați mai degrabă de persoanele care utilizează droguri licite (alcool, tutun, medicamente etc.) față de cei care consumă droguri ilicite (cannabis, cocaină, heroină, mefedronă, derivați de amfetamină etc.). Cu toate acestea, remarcăm că linia de graniță dintre cele două tipuri de utilizatori și modul în care sunt percepuți aceștia de elevi este undeva aproape la jumătate¹⁰ (53%-47%).

Întrebarea a avut și o secțiune deschisă, în care respondenții au făcut referiri în special la consumul de tutun și alcool. Răspunsurile sunt motivate, în mod evident, de exemplele observate de ei în grupurile primare și secundare din care fac parte și se concentrează cu preponderență pe efectele fumatului („fumatul este dăunător, fumatul nu este bun, fumatul mă deranjează, tutunul distruge sănătatea etc.“).

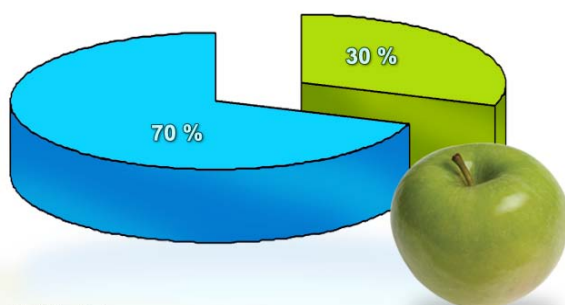
Utilizatorii căror substanțe (licite/ilicite) vă deranjează când vă gândiți la persoane care consumă droguri ?

* sursa: I.J.J. Constanța

fig. 3: răspunsurile elevilor referitoare la impactul drogurilor licite și ilicite.

Doriți să vă implicați pentru a determina oprirea consumului de droguri?

* sursa: I.J.J. Constanța

fig. 4: implicarea respondenților pentru a determina oprirea consumului de droguri.

3) Elevii incluși în studiu au mai fost solicitați¹¹ să se pronunțe cu privire la formularea unei atitudini față de consumul de droguri. 70% dintre cei chestionați doresc să se implice, cu mențiunea că, subsecvențial, tinerii precizează că, în urma întâlnirilor cu reprezentantul Jandarmeriei, au aflat lucruri

¹⁰ V. fig. 3 (N.A.).

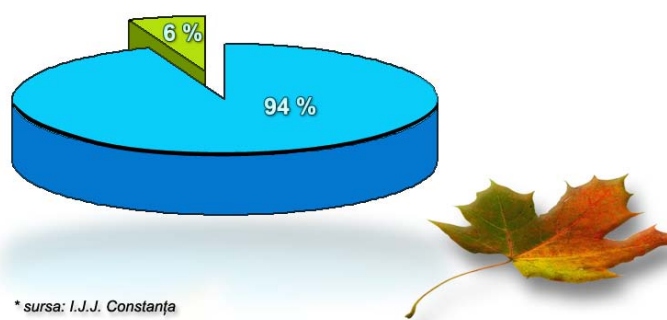
¹¹ V. fig. 4 (N.A.).

noi și suficient de alarmante, pentru a-i determina să se implice. Ne dorim ca ultimul răspuns prezentat în studiul dat publicității să constituie un preambul pentru alte activități, nu doar de asistare la acțiuni de prevenire a deținerii și consumului de substanțe stupefiante și halucinogene, ci și de atitudini proactive din partea cadrelor didactice și părinților (obligatoriu în această formulă), conexe domeniului cuprins în studiu¹².

4) O ultimă întrebare adresată de autorii studiului a fost cea de evaluare a activității¹³ desfășurate

de specialiștii Inspectoratului de Jandarmi Județean Constanța în ultimele 12 luni, la care 94% dintre cei chestionați au răspuns favorabil, ceea ce ne determină să ne exprimăm, cu toată convingerea, satisfacția pentru demersul inițiat în anul 2010. Nu în ultimul rând, ne simțim îndreptățiți să credem că relația noastră de comunicare cu cele două grupe de vârstă, desfășurată după regulile lor, a fost una cu beneficii maxime pentru ambele părți.

Cum caracterizați demersul Jandarmeriei de prevenire și combatere a consumului de droguri ?

* sursa: I.J.J. Constanța

fig. 5: aproape toți respondenții apreciază eforturile depuse de Jandarmerie în prevenirea și combaterea consumului de droguri.

¹² cf. protocolului de colaborare încheiat între Inspectoratul de Jandarmi Județean Constanța și Inspectoratul Școlar Județean Constanța, încheiat la 17.03.2010, art. 4, (d) și (e).

¹³ V. fig. 4 (N.A.).

CONCLUZII

Este de menționat că, luate în considerare, răspunsurile cuprinse în studiu conduc la efecte care prezic ce se va întâmpla în urma derulării unei acțiuni sau campanii. Avem astfel în față o realitate și nu doar o simplă opinie.

Ce cred elevii despre acțiune și scopul ei? Unul dintre răspunsurile primite, din partea unui elev de 16 ani, arată că demersul este foarte bine perceput, întrucât descurajează chiulul. Alți participanți s-au declarat mulțumiți că au aflat lucruri noi și că pot apela și pe viitor la suportul jandarmilor, pentru a beneficia de sprijin și îndrumare.

Este interesant și ce consideră cei chestionați, după opinia lor, că ar putea afecta scopul demersului nostru. Astfel, a fost identificată lipsa voinței factorilor sociali de decizie de a aplica și actualiza cadrul legislativ existent.

În plus, considerăm că există ceva cu care îi putem ajuta în obținerea informațiilor de care au nevoie, prin mijlocirea accesului către specialiști din varii domenii, cu nivel de expertiză, ce pot sprijini o persoană care se confruntă cu efectele negative ale consumului de droguri.

Un aspect pozitiv l-a constituit faptul că elevii constănțeni ne-au solicitat pentru a afla mai multe detalii legate de consumul de droguri, de efectele acestora asupra oamenilor și, de asemenea, faptul că doresc să se implice în ajutorarea semenilor afectați de droguri, deși nu au primit instruire adecvată până în momentul de față, nu știu cum să reacționeze și nici cum să ajute un tânăr/ o persoană afectată de droguri.

În urma repetatelor întâlniri cu elevii constănțeni se poate concluziona că acești tineri, în majoritatea lor, cred că persoanele care consumă substanțe psihoactive merită să fie ajutate să evite întâlnirea cu drogurile. Utilizarea acestora, fie că sunt licite, fie că sunt ilicite, este deranjantă în egală măsură. Tinerii constănțeni mai consideră necesară implicarea lor în demersurile de limitare a consumului, însă – o spunem noi- alături de reprezentanții comunităților în care trăiesc.

Aleșii, liderii și formatorii de opinie și reprezentanții societății civile trebuie să înțeleagă necesitatea coordonării eforturilor pentru atingerea aceluiasi scop, pentru că sănătatea populației este prioritară nu doar la nivel declarativ ci, mai

ales, prin aplicarea cadrului legislativ existent care trebuie actualizat în ritmul în care „vânzătorii de vise“ își extind afacerile. Până nu este prea târziu.

Despre Jandarmeria Română

Jandarmeria Română este instituția specializată a statului, cu statut militar, componentă a Ministerului Administrației și Internelor, care exercită, în condițiile legii, atribuțiile ce îi revin cu privire la apărarea ordinii și liniștii publice, a drepturilor și libertăților fundamentale ale cetățenilor, a proprietății publice și private, la prevenirea și descoperirea infracțiunilor și a altor încălcări ale legilor în vigoare, precum și la protecția instituțiilor fundamentale ale statului și combaterea actelor de terorism.

Jandarmeria Română, prin atribuții, organizare, pregătire și dispunere teritorială, contribuie la garantarea suveranității, independenței, autorității, unității și securității statului, democrației constituționale pe întregul teritoriu național atât în timp de pace, cât și în situații de criză.

Jandarmeria Română își desfășoară activitatea în interesul cetățenilor, al comunității și în sprijinul instituțiilor statului, exclusiv pe baza și în executarea legii.

Jandarmeria Română cooperează, în îndeplinirea atribuțiilor ce îi revin potrivit legii, cu celelalte componente ale Ministerului Administrației și Internelor, cu structuri ale sistemului de apărare și securitate națională și colaborează cu organizații, instituții și autorități ale administrației publice centrale și locale, organizații neguvernamentale, cu alte persoane juridice, precum și cu persoane fizice¹⁴.

Despre autorul studiului, căpitan Gili Pană, ofițer specialist al Compartimentului Prevenirea și Combaterea Criminalității, Inspectoratul de Jandarmi Județean Constanța

Căpitan Gili Pană este specializat ca formator antidrog, în urma unui stagiu Phare desfășurat în 2007, la București, sub îndrumarea unor specialiști ai Jandarmeriei Franceze și experți ai Agenției Naționale Antidrog.

¹⁴ Legea nr. 550 din 29 noiembrie 2004 privind organizarea și funcționarea Jandarmeriei Române, Cap. I, art. 1-3.
INSPECTORATUL DE JANDARMI JUDEȚEAN CONSTANȚA, *ianuarie 2011*